

Kæmpe dæmning i fredet naturområde

Læsø Kommune vil bygge en 9 kilometer lang dæmning i Kattegat. Den skal give kortere sejltilid til øen og huse en vindmøllepark. Men dæmningen er i strid med EU's naturbeskyttelsesregler.

Læsø Kommune har storstilet planer om at bringe øen midt i Kattegat tættere på fastlandet.

Kommunen vil bygge en 9 kilometer lang dæmning fra øens nordvestlige del i retning mod Sæby i Jylland. For enden af dæmningen skal der bygges et færgeleje, så sejltiliden til og fra Læsø bliver kortere end i dag. Formålet er at sørge for, at landets mindste kommune ikke mister de tilbageværende 2.000 øboere.

»Hvis folk skal bo på Læsø i fremtiden, tror jeg, at de vil forlange, at det er hurtigere og billigere at besøge resten af landet«, siger Venstre-borgmester Olav Juul

Gaarn Larsen, som er en af drivkræfterne bag projektet.

For at retfærdiggøre og finansiere det monumentale projekt har kommunen allieret sig med Dong Energy, som vil opføre mellem 13 og 18 vindmøller på dæmningen. Men projektet blotlægger et principielt dilemma: Vindmøller producerer vedvarende energi og er en gevinst for miljøet. Men vindmølleparken vil påvirke den fredede natur ved Læsø.

Dæmningen skal starte ved Læsøs nordvestlige rev, som er et såkaldt Natura 2000-område. Området er et internationalt fuglebeskyttelses- og habitatområde, som er omfattet af EU-direktiver og RAMSAR-konventionen.

Kort sagt: Læsøs nordvestlige rev er af

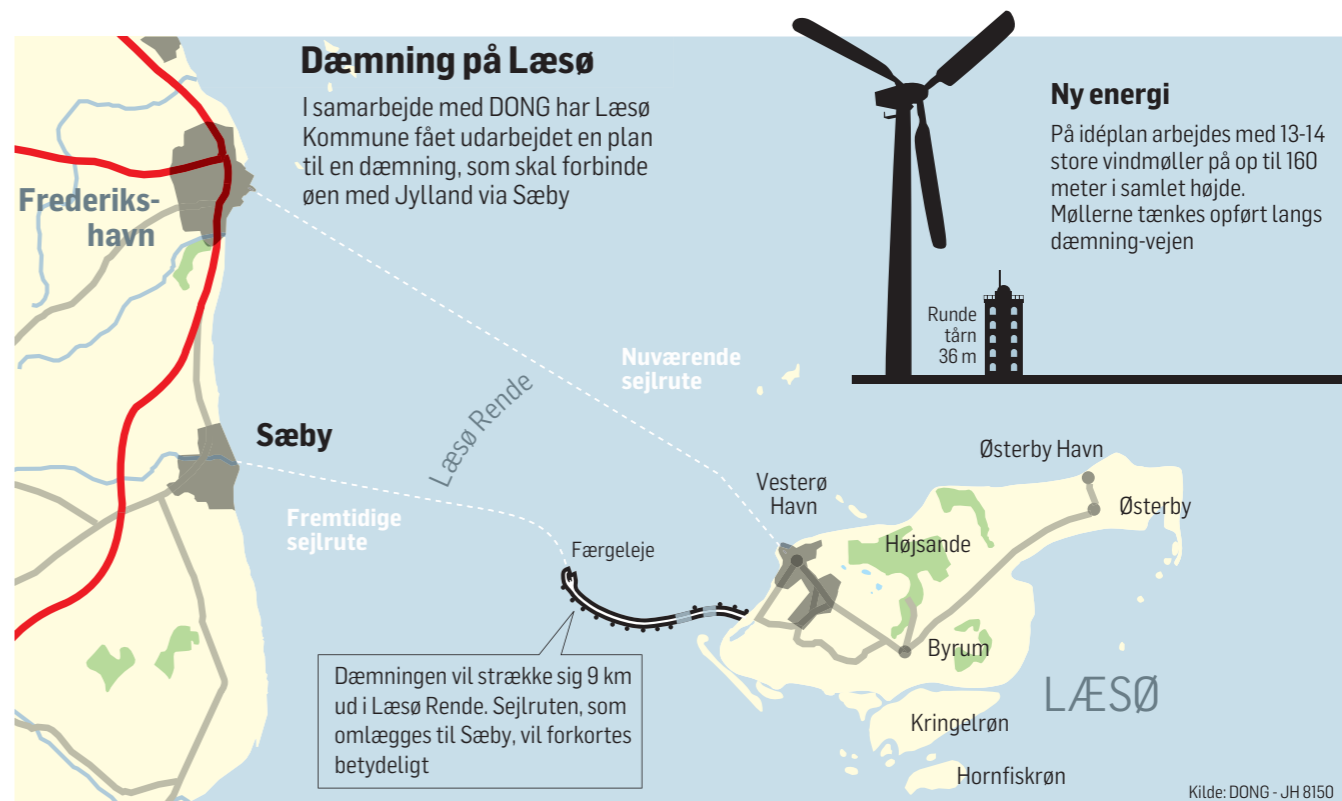
Danmarks mest beskyttede naturområder. Og reglerne for den slags områder er meget klare: »Hvis forholdene for de omfattede naturtyper og arter er gode, skal disse forhold fastholdes, og der må ikke foretages noget, der får negative følger, står der i Miljøministeriets vejledning.

Dong har på forhånd meldt ud, at »påvirkning er uundgåelig« på fugle og naturtyper i både anlægs- og driftsfasen.

Landets førende ekspert i EU's miljøret, professor Peter Pagh fra Københavns Universitet, er ikke i tvivl om, at dæmningen er uforenelig med EU-direktivet, som Danmark er forpligtet til at overholde.

»Hvis projektet skal gennemføres, skal der være videnskabelig vished for, at det ikke vil skade det bevaringsværdige naturområde. Og det er deres (bygherrens, red.) opgave at vise, at der findes den videnskabelige vished, siger han.

EU-direktivet giver dog mulighed for at opføre projekter i de beskyttede områder, hvis man kan påvise, at projektet er »bydende nødvendigt« for samfundet. Men

der er aldrig givet tilladelse efter den undtagelse til et projekt i Danmark.

Frank Olsen, der er ansvarlig for vindenergi i Dong Energy, mener ikke, at effekterne på miljøet vil være betydelige, når først dæmningen står der. Men han erkender, at området vil blive påvirket, mens den bliver opført. Dong håber dog på, at der alligevel vil blive givet tilladelse til at opføre dæmningen. I dag lander Læsø

fra Vestero, og færgets sejlroute ind til øen er ikke fredet.

»Men det kunne området lige så godt være. Hvis vi får tilladelse til at lave det fremskudte færgeleje, vil færgen ikke sejle der længere. Så vi forestiller os, at man måske kan kompensere ved at frede et andet område«, siger Frank Olsen, som erkender, at det vil kræve meget stor vilje fra miljøminister Troels Lund Poul-

sen (V). Han har ikke været til at træffe for ind kommentar.

I øjeblikket afventer Læsø Kommune resultatet af en undersøgelse af projektets muligheder. Hvis parterne derefter ønsker at gå videre, skal der udfærdiges en såkaldt VVM-undersøgelse, der skal afdekke og vurdere miljøpåvirkninger og konsekvenser.

morten.skjoldager@pol.dk

»Det er noget, alle Læsøboere griner ad. Det gør jeg sgu også«

Læsøs politikere vil give øboerne en dæmning, så de kan komme hurtigere til og fra øen. Men vil Læsøboerne overhovedet have den?

MORTEN SKJOLDAGER

Mellem hjemmestrikkede uldsokker, guldne bøger og diverse former for tingeltangel har noget nyt sneget sig ind i Folkekirkens Nodhjælps genbrugsbutik på hovedgaden i Byrum på Læsø. På disken ligger en underskriftindsamling mod kommunens planer om at bygge en kæmpe dæmning ud i Kattegat.

»Det er noget forbandet lort! Så klart kan det siges. Det er det rene galimatias, udbryster 80-årige Kitty Jensen, som er født og opvokset på Læsø og arbejder frivilligt i butikken.

Hun bliver bakket op af 72-årige Lissi Christensen, som også står bag disken.

»Læsøboerne gider overhovedet ikke

have den dæmning. De eneste, som vil have den, er erhvervsfolkene. De regner med at kunne få deres varer billigere herovre«, siger hun, mens Kitty Jensen nikker: »Ja, der er ikke nogen af os almindelige jordnære mennesker, som vil have den«.

Dæmningen er ellers ment som en hjælp til de 2.000 mennesker, der bor på Læsø. Øens politikere frygter, at Læsø vil blive affolket i fremtiden, fordi især unge mennesker ikke gider bo isoleret på en ø. Derfor vil kommunen bygge en ni kilometer lang dæmning med et fremskudt færgeleje for at afkorte sejltiliden til Læsø. Projektet har fået vinger, fordi energiselskabet Dong er kommet ind i billedet. Dong vil bygge 13-18 store vindmøller på dæmningen. De kommer til at producere 30 gange mere elektricitet, end Læsø kan forbruge. Møllerne kan derfor være med til at finansiere anlægsudgifterne, som kommer til at løbe op i omkring en milliard kroner, ligesom de vil kunne bidrage til driftsudgifterne senere.

Men én ting er, at prognoserne viser, at unge mennesker ikke vil bo på Læsø i fremtiden. Noget andet er, at mange af

dem, der allerede bor på øen, ikke er meget for store ændringer. Underskriftindsamlingen mod dæmningen ligger i butikker over hele øen, og læserbrevne fylder Læsø-Postens spalter.

Et udtryk for storhedsvanvid

Allan Christiansen er en af de tilbageværende fiskere i Vestero Havn. Han har fisket i Kattegat hele natten, og klokken to om eftermiddagen er han i gang med at rydde op på sin fiskerkutter. Den hedder 'Lone-Jette' og er opkaldt efter hans søster.

»Det er noget, alle Læsøboere griner ad. Det gør jeg sgu også. Det bliver aldrig til noget. Det er urealistisk og en omgang sludder«, mener han om dæmningen.

Allan Christiansen tror sådan set ikke, at dæmningen vil påvirke fiskeriet ved Læsø. Men han kan slet ikke se pointen med dæmningen, som han mest af alt ser som et udtryk for storhedsvanvid.

»I dag ender vi i Frederikshavn, hvis vi tager færgen. Hvis de ændrer ruten, ender vi jo på Klaus Tyndskids Mark. Hvad skal vi dog der? Folk arbejder i Frederikshavn og tager på hospitalet der. Jeg vil da

gerne have en hurtigere rejsetid, men de kan da bare skaffe en hurtigere færge. Det burde vi kraftedeme have haft for mange år siden«.

Et andet kritikpunkt går på, at dæmningen vil ødelægge Læsøs uspolerede natur. Eigil Torp Olesen fra Danmark Naturfredningsforening ved Læsø og Frede-

rikshavn mener, at vindmølleparken bare er et forsøg på at blæstemple de negative miljøomkostninger.

»Dong skal bare skaffe energi - de tænker jo ikke på knortegæssene«, som han udtrykker det.

Men burde Danmarks Naturfredningsforening ikke være for vindmøller, fordi de på lang sigt er gode for miljøet?

»Selvfølgelig er vi for vindmøller. Men vi kan ikke være betingelsesløse og ukritiske hurra-sigere til vindmøller. Det skal overvejes bedre, hvor de skal stå«, siger Eigil Torp Olesen.

Dér, hvor dæmningen og de op til 160 meter høje vindmøller skal stå, vil de blandt andet kunne ses fra Stokken. Det er en af Danmarks smukkeste hvide sandstrande med glinsende hav og lyden af fugle fra det beskyttede naturområde.

Læsøs borgmester, Olav Juul Gaarn Larsen (V), kommer selv på Stokken for at bade og slappe af. Men han er ikke bekymret for udsigten til vindmøller, når han daser på stranden.

»Jeg kan godt tåle at se på dem, hvis jeg ved, at alle folk i Vendsyssel får elektricitet

MODSTAND. I genbrugsbutikken i Byrum på Læsø indsamler Lissi Christensen underskrifter mod den planlagte dæmning på Læsø. Allan Christiansen, som er erhvervsfisker i Vestero, synes, at projektet er komplet urealistisk. Foto: Morten Skjoldager

af dem«, siger Olav Juul Gaarn Larsen.

»Jeg kan ikke lide, når man siger, at naturen vil blive ødelagt. Det er jo ikke sikkert. Der kan gå rigtig mange strandfugle langs sådan en dæmning«.

Læsø Kommune er Danmarks mindste kommune med cirka 2.000 borgere. Det giver demokratisk forkælelse, som Olav Juul udtrykker det, fordi hver enkelt Læsøboer altid kan banke på hans dør. Og Olav Juul er godt klar over, at ikke alle Læsøboere er begejstrede for projektet:

»Det er klart, at der både er nogle, som kan se perspektiverne, og nogle, som ikke kan. Men jeg håber, at det bliver en konstruktiv debat. Alt skal undersøges, og alle holdninger skal frem, før vi træffer nogen beslutninger«.

morten.skjoldager@pol.dk

Nyt sportsmagasin fra Ekstra Bladet

Læs bl.a. om:

- Brøndbys Stefan Gislason viser rundt på Island
- Lyng Jakobsen fortæller om AaB's fantastiske forår og hektiske sommer
- Superligaens vildeste tatoveringer

100 sider! Alt om Superligaen

*20 kr. kun ved køb af Ekstra Bladet (20 kr. + Ekstra Bladets dagspris)